

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
(administracija) in ekspedicijska
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregi
št. 190

Izhaja po trikrat na teden in
v torek, četrtek in soboto.

0 novem letu

Slovenec Slovencem.

Blisku pod nebom enako je zginilo leto,
Razna čutila budi na-nj zemljanom spomin.
Dno kar nosilo srca, spolnilo nekterim je želje;
Drugim smejal se je zor, rane pa seka zaton.
Niso posuta samo s cveticami pota življenja,
Včasih vonjavi cvetlic kačji pridruži se strup.
Marsikteri potopil se up s preteklim je letom,
Zopet je vlegel se v grob broj predrazih
nam mož.

Kar sejali nekda so, vživajo sad zdaj obilni,
Poslovivši se od nas, so nam pustili le boj.
V boj za večno resnico, ki živeli je našemu duhu,
Kliče nas hitrih perut leto prihodnje novó.
Boj za pravico, ki zemskemu blagostanju je temelj,
Vnovič ponuja se nam, naj ne straši nas trud.
Zasadimo bandero v srcé s tolažilnim napisom:
Je znoj čelo rosil, venec bo dičil glavó.
Res je življenje vihar nam; ne pa slepa osoda:
On mu je gospodar, ki je vesoljstva vladar.
Dvojno, časno in večno življenje narodom je
dano;

Je le eno, pa smrt v dela dva ga deli.
Verniku vera svitlo o večnem ponuja nauke,
Lastno mu kliče srcé, zvezda je tudi mu vést.
Poleg tega nikdar ne zapusti spomin naš naj
klic ta:

„Biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos!“
Séverja ostra sedaj piš hoče nam cvetje zatreti.
Ali severju mrz gorki odvzel mu bo jug.
Toraj na delo hitite, zbudite se, sini slovenski,
Mati da Slava dobi venec okoli glavé.
Srce boli domoljuba, ko ogleda si stan domovine,
„Mnogo ledine je še, mnogo je križema rok“.
Rane skeleče hudó zavdaja spomin rodoljubu,
Tare da lastni prepír narod slovenski sedaj.

Bratje, podajmo roké zdaj vendar si v sveti lju-
bezni,

Dúhov naj boj le velja, prosti da temnih smo
spon.

S skupnimi sozidajmo močmi dom svoj si slo-
venski,

Kjer pravica veljá, bode resnica domá!

Resnicoljub.

Vzroki vpliva katoliške duhovščine.

Velika je moč, katero razodeva vera na
človeška srca; naj se vzame ljudem prava vera,
poprijeli se bodo krive, zastoj skušalo bi se
zamoriti v človeku ono čuvstvo, ki ga veže s
čeznatornim bitjem, z Bogom. Tega ne taji
menda nihče; a ravno tako gotova resnica je,
da je ni vere brez duhovščine. Naravno je
toraj, da ima po veri velik vpliv tudi ta stan;
kmalo je človeštvo spoznalo srčno zvezo med
vero in duhovstvom, spoznalo je imenitnost in
vzvišenost tega stanu in radostno ter pokorno
slušalo uke iz ust onega, ki bil je posrednik
med njim in stvarnikom vsega svetnega. To
najjasneje kaže zgodovina.

Ko je še oče družine strinjal tudi duhov-
sko oblast z očetovsko v svojih rokah in Bogu
po zapovedanej navadi prinašal žrtve, ko je
zatim duhovska oblast ločena od očetovske
prešla v roko posamnim družinam in nazadnje
tudi v teh posebnim možem; ali ni že takrat
duhovska oblast dajala mnogo predstva, časti
in vplive? Prvi stan bil je duhovski pri starih
Indih, Kaldejcih, Egipčanih Hebrejcih, in tudi
pri družih narodih ni bil brez velikih pred-
nosti. A nikjer ta vpliv ni bil tolik, niti tako
dolgotrajen, kakor ravno pri krščanski in
osebno katoliške duhovščini: pri poganih
zidan bil je na vraže, ali domišljijo ali strast,

da, semtertje na goljufo; le s strahom in
grozo je vplival; a vpliv katoliške duhovščine
bil je vedno blaživen, enak dobrodejnemu viru
napajajočemu po dolgej suši trudno zemljo;
on je bil pa tudi neprimerljivo večji, kakor
vpliv duhovščine drugih krščanskih spoznav,
ker bil je ravno iz pozneje razvidnih vzrokov le
on tako nesamopriden, požrtvovalen, ogrevajoč
srce in oblaževajoč duha, kakor nobeden drugi.

„A sedaj konec je tega vpliva“, vpijejo
liberalci, ne vedoči, da ga dokazujejo ravno s
tem, da vse svoje moči napenjajo proti njemu.
Duhovščina vplivala je, ko še teh kričavev
nikjer ni bilo, in vplivala bo, ko ne bo ne
sluha, ne duha po njih več. Ona vpliva, odkar
je Kristus postavil cerkev na nepremakljivo
skalo in bo vplivala do dne ločitve dobrih in
zlih. Njeno delovanje ni vedno enako; so časi,
v katerih se njena moč zveže z družimi društve-
nimi vplivi, katere vodi in vlada; so tudi časi,
o katerih bi se zdelo, da vlada le ona, da so
ji vse druge sile le gibčno orodje v krepkej
roki; a so tudi časi, da se popolno skrije v za-
motanji vsega človeškega, da bi človek jo imel
za popolnoma zgubljeno in vničeno. A nas ne
bo motilo sijajno vnanje, niti šum, katerega
provzročujejo reči v vnanosti; v notranjem
društva, v najglobokejih vzrokih je ona vedno
delavna, vedno mogočna. Kadar nima nobene
vnane podpore, deluje naravnost na um in
voljo; kaže se tako, kakor rodovitnost prinaša-
joča voda, ki počasi pa stalno rije v zemljo
ter jo napaja; pod eno ali drugo obliko, bolj
vnanje ali notranje, bolj svetlo ali temno, vedno
delaven je vpliv duhovščine, vedno zvezan je na-
tančno z obstankom in srečo človeškega društva.

Zato trudijo in prizadevajo se na vse moči
vragi, da bi vzeli duhovščini vso veljavo, da
bi ljubezen in pokorščino do nje iztrgali ver-

Slovanski boji o Metodovem času.

(Anton Umek Okiški.)

Svet apostelj širi med Slovani
Luč resnice večne; iz dežele
Jutrove prišel je na Moravsko,
Slavljeno ime mu je Metodi.
Glas njegov besede svete pravi,
Sveti se mu križ srebern v desnici,
Glavo mu ovija zlata mitra,
Radostni ga slušajo Slovani.

V Velehradu Ratislav vladuje,
Dolgo sije mir slovanski zemlji,
Velehrad slov po vseh deželah.

Kakor pa nevihta v hudi uri
Se nenadoma iz brezdná vzdigne
Ter zakrije zemlji svitlo solnce,
Po planjavah blisk in strele meče:
Tako nagloma iz nemške zemlje
Zašumé sovražne mnoge trume
In se pridrvé v slovanske zemlje.

Vendar Ratislav se ne prestraši,
Na vse kraje pošlje glas Slovanom.

Kakor zvon bi pel o hudi uri,
Tak razlega se od Velehrada:
„Sim od Rena, iz dežele nemške
K nam šumé protivne črne trume,
Urno se zberimo vsi Slovani,
Da premagamo sovražno silo!“

In zberejo urno se Slovani
Iz Moravske, Česke in Panonske,
Njim pridružijo se hrabri Sorbje.
Vsi hité sovražnikom nasproti,
Ratislav jih vodi s Svatoplukom.
Kakor se žrjavov urnih vrste
Krepko sučejo po sinjem zraku
In jih vodi ptica najkrepkeja:
Tak pomičejo slovanske trume
Naglo proti nemškim se deželah,
In pred njimi viteza junaška
Dirjata pogumna, kakor leva.
Hude vojske zbral vladar je nemški,
V rokah nesejo pogin Slovanom,
Sužnosti ropočejo verige,
Svetijo strupene se puščice.
Prehitijo pa Slovani Nemce,

Boj na potu grozovit se vname,
Ostrih strel se vsuje smrtna toča,
Padajo pod njo junaške glave,
Kakor trava pod jekleno koso.
Dolgo lomi boj se siloviti,
Zmagati ne more stran nobena;
Kot viharja jezna se drvita,
Tak se koljete obojni vojski;
Razkopano zemljo kri zaliva,
Kakor bi povodenj se razlila.

Zdaj Slovanom Ratislav zakliče:

„Hej junaci! vse moči zberimo,
Zadnjikrat se vrzimo na čete,
Naša mora biti častna zmaga.
Ako pa jo sreča nam odvzame,
Naj nas ostri meči pokončajo,
Boljša je junaška smrt pod jeklom,
Kakor grenke sužnosti verige
In sovragov ljutih sramovanje.
Toraj bratje! vse moči zberimo,
Bog pomagal srčnim bo junakom.“

Vžgó Slovanom srca se junaška,
Kot se svitli vnamejo kresovi,

nemu ljudstvu iz prs, da bi svoja načela širili med njo in jo z liberalizmom pripravili k lenobi v službi onega, od kojega ima ves vpliv. A nikdar se jim ne bo posrečilo; naj tudi duhovne zapirajo in sestradujejo, naj verno ljudstvo z brezverskimi postavami tlačijo, naj, kar je najnevarneje, skušajo vrniti duhovščini sami liberalna načela, vpliva ji ne bodo vzeli; kajti dal ga ji je Bog; on jo bo varoval in branil in nazadnje ostro maščeval. Bog razodel je nam vero, kako naj pričnemo na tem svetu čeznaravno zvezo ž njim; od njega je bitstvo vere; in z ravno tega bitstva je vpliv katoliške duhovščine. To je toraj moj nalog, da dokažem, da je vpliv duhovstva katoliškega, ki je toliko večji, kakor vpliv ktere koli druge duhovščine, da je v bistvu katoliške vere, toraj nepremagljiv tako dolgo, dokler se ne premeni bistvo vore, to je, da on ostane do konca dni.

(Dalje prih.)

Poravnava in sprava na Goriškem

med stranko Staro- in Mladoslavencev sklenila se je od zaupnih mož pod sledečimi pogoji:

1. Osnovale se bode novo političko društvo z imenom „Sloga“. Načelo tega društva je: „Društvu je namen varovati in braniti vse pravice Slovencev na Goriškem, pospeševati njim na korist vse, kar sega v njihovo narodno, družbinsko (socijalno), gospodarstveno in političko življenje in delati za napredek in pravo svobodo. Društvo pa se ne vtika v strogo verske zadeve in ne bode nič učinilo, kar bi znalo žaliti slovenskemu narodu priljubljeno vero, njene zavode in duhovenski stan.“

Pravila društva, kakor so jih podpisani dogovorno sestavili, spadajo k tej poravnavi.

Novo političko društvo „Sloga“ ima biti izraz sprave med dosedanji strankama Staro- in Mladoslavencev na Goriškem. Zatoraj se bodo podpisani brigali in za to skrbeli, da bi pristopili k temu skupnemu političnemu društvu dosedanji društveniki „Gorice“ in „Soče“ v prav obilnem številu.

2. Kakor hitro boste politični društvi „Gorica“ in „Soča“ razpuščeni in bode novo političko društvo ustanovljeno in si izvolilo stolni odbor, bode nehal izhajati tednik „Glas“ in postane tednik „Soča“ glasilo narodno-politiškega društva „Sloga“ in ta dostavek ima ta tednik koj pod naslovom „Soča“ na čelu natisnjen imeti.

Tednik „Soča“ ostane tudi v prihodnjem lastnina g. Dolenca, kateri obljubi s podpisom te poravnave, da bode spremenil in vodil list v zmislu sprave in poravnave.

Načela, po katerih se ima list „Soča“ ravnati, so sploh pravilo novega političkega društva „Sloga“. List „Soča“ nima razpravljati cerkvenih ali verskih vprašanj, in toraj nima delati propagande za vero, za njene zavode ali za duhovenski stan(!); na drugi strani pa tudi ne sme kritikovati vere, njenih zavodov ali duhovskega stanu. Imajo se pa v listu navesti djanstvene dogodbe in vprašanja, ki segajo v vero, ki se tičejo njenih zavodov in duhovskega stanu, toraj popolnoma objektivno, brez da bi list se potezal za taka vprašanja ali da bi se proti temu izražoval: z eno besedo smejo se taka vprašanja le navesti, kakor to zvesta zgodovina stori; kritika ugodna ali neugodna ima izostati.

Ravno tako se imajo sprejemati v list „Soča“ kot „gola facta“ vse spremembe duhovskega stanu in take, ki segajo v verske zadeve in njene zavode, toda brez vsake ugodne ali neugodne kritike.

Kar se tiče narodnih strank slovenskih in slovanskih ima list vselej zagovarjati spravo in edinost, in vsaka kritika nasprotnih strank mora biti dobrohotna, objektivna, tako, da ne žali nobene stranke in pospešuje spravo in zedinjenje med njima.

Da se bode list „Soča“ uredoval po pravilih novega društva „Sloga“ in ravnal po načelih ravno navedenih, to bode nadzoroval poseben odbor štirih udov in sicer dveh posvetnih in dveh duhovniških v Gorici, katere izvoli odbor novega društva „Sloga“ iz svoje srede ali iz srede društvenikov; vendar pa morajo vsi štirje udje tega nadzorovalnega odbora imeti stalno stanovanje v Gorici.

3. Ta poravnava se ima natisniti v zadnji številki „Glasa“ in v prvi številki „Soče“, ki bode kot glasilo političkega društva „Sloga“ izdana.

4. Ta poravnava se spiše v dveh enakih iztisih, na obeh se podpišejo zaupni možje obeh strank in en iztis hranijo zaupni možje stranke staro- drugi pa mlado Slovencev.

V Gorici dne 6. dec. 1875.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. januarija.

Avstrijske dežele.

Nadvojvoda Janez Salvator. ki je bi vsled svoje brošure o topničarstvu

avstrijskem, s katero je dregnil sršenovo gnjezdo domačih in vnanjih prusakov, od topničarstva premeščen k polku pešcev nadvojvoda Viljema št. 12, je od cesarja imenovan za poveljnika artilerijskega polka št. 9.

Z Dunaja se piše „Germaniji“: V tukajšnjih višjih krogih se nekaj kuba. Baron Helfert, ki je nedavno o pregledu ogerske pogodbe spisal neko brošuro, dela nepretrgoma pri zaprtih durih v kanceliji načelnika državne kancelije. Še na sveti večer delal je čez 9. uro. Baron Helfert je neki odločen za imenitno službo, da bode pri osnovi novih strank, o katerih je pisala „Prov. Corr.“, zastopana tudi klerikalna stranka. Tudi vitezu Schmerlingu je odločena imenitna služba, kakor se govori v krogih, ki nedavno tega niso hoteli verjeti; pravijo pa, da ne bode prevzel službe ministerske, ampak da so mu odločili mesto, na katerem bode zamogel vspešno delati kot svetovalec in duševni vodnik. Dasi je nedavno glasoval za predlog Wildauerjev, kar je kakor bi rekel, nasledek njegovih centralistično-birokratičnih in absolutističnih načel, ki zahtevajo splošno izvrševanje obstoječih postav, se vendar katoličani od njegovega vpliva ne boje novih cerkvi sovražnih postav. Naznanilo nekovega berlinskega lista, da članek v „Prov. Corr.“, ki je napadal Schmerlinga, se je skoval v kovačnici grofa Andrasya, se potrdi.

Kutschker sicer še ni imenovan za nadškofa dunajskega, pa bode brez dvoma imenovan kmalo. Pomožni škof pa ne bo gosp. Gruscha, ampak seminiški vodja Müller, ki je odločen katoličan in dober Avstrijanec.

Ker ogerskih ministrov ni bilo na Dunaj, da bi se bili posvetovali o pogodbinem pregledu, se te dni neki ministri Auersperg, Depretis, in Chlumecky podajo v Budapešt, kjer bodo posvetovanja trpela več dni.

Polk št. 34, ki sedaj biva v Košicah, dobil je povelje marširati na mejo hercegovinsko Tako „poroča „Politik.“

Gališko c. namestništvo je odbilo prošnjo v Levovu bivajočih Čehov in Rusinov, da bi smeli osnovati podpiralen odbor za Hercegovince.

Vnanje države.

Na jugoslovanskem bojišču so bile te dni med Turki in kristjani nekatere praskе, pri katerih so bili Turčini po navadi našeskanjani. Vstajniki hercegovinski štejejo okoli 10.000 mož, razdeljenih v dve armadi, kterima sta poveljnika Sošica in Ljubibratič.

In kot blisk po zemlji naglo švigne,
Planejo le-ti nad Nemce v tabor.
Strah in groza zdajci vse omami;
Malokdo poprime za orožje,
Malokdo odide silni moči;
Pasti mora Nemcev črna truma,
Ki je s smrtjo žugala Slovanom,
Potopí se v jezeru krvavem,
Tlačijo nesrečne jo verige,
Préd pripravljene za rod slovanski.
Zmagoviti tam stojé Slovani,
Ratislav in Svatopluk junaka,
Peljeta domu pogumno vojsko,
Zlata se leskečejo bandera,
Mnogo njih sovragom so pobrali,
Vzeli so jim ščite in čelade,
Vzeli v strup pomočene puščice,
Vzeli jim bogastvo in zaklade.
Jako se radujejo Slovani,
Da vojsko so dokončali,
In deželi svoji mir dobili.
Ali kakor hidra glav nešteti
Ne konča s stoternimi se vdarci,

Tak končana protivnikov truma
Sile ni zatrla pri sosedih.
Razsrdí se Ludovik, kralj nemški,
Urno zbere trume po deželi,
Ter udari ž njimi na Slované.
Kakor trop kobilic, ak se vzdigne
Prot nebesom, zemlji solnce skrije,
In ko na zeleno polje sede,
Vse sočivje vje do korenine:
Tak pogazijo neštete trume
Up Slovanom, zemlja posuši se
Za vojenstvom, kot da tekel zmaj bi
Od večerne zemlje proti vzhodu.
Nemcev, kakor listja je in trave,
Vzdigajo pred njimi megle sive,
Proti jutru se podé oblaci
In za njimi urno se pomiče,
Kar živi pod milim, zlatim solncem.
Tako grozo vidijo Slovani,
Čutijo, da zmožni niso četam,
Toraj se podajo za meglami,
Za oblaci, ter hité prot' jutru
Z vsem, kar diše pod rumenim solncem,

Prazne puščajo vasi in mesta.
Urno dirja vojska neizmerna
Iz dežele nemške na Slované,
Pa zastoj se po stranéh ozira,
Žive stvari ni, da bi se uprla,
Vsa dežela prazna je in mrtva.
Čete pridejo do Velehrada,
Kjer so Ratislava svitli dvori,
Ki obdaja silna jih trdnjava.
Na-njo ljute čete se podijo,
S hodi butajo v zidovje močno,
Bijejo z železom v trda vrata,
Kakor toča dela šum orožje,
Pod nogami zemlja se stresuje.
Al — ne gane se ozidje grada.
Kot na velikanskem hribu skale
Sive, nepremaknjene stojijo,
Ak se tudi strele v nje kadijo,
In v potresu zemlja se premiče:
Tako mesto slavno se ne gane,
Varni so v ozidji svitli dvori
In zakladi kralja Ratislava.

(Dalje sledi.)

Tujcev je med njimi okoli 400. Hercegovinci, ki so se bojevali pod Lukom Vukalovičem in sedaj na tujem živé, kakor Pavlovič, Vaškovič in Dušič, pridejo zopet v Hercegovino, da se vdeležijo vstanka. Ljubibratič ni šel v Bosno, ampak v Cetinje.

O Turkih se poroča, da se nič ne zmenijo za obljube, ktere v zadnjem svojem pismu sultan kris'janom obeta. Zlasti v Bulgariji počenajo hude grozovitosti. Neki Turčin je ubil Bulgara in odpeljal njegovo ženo, zopet drugi je ubil družega, ker je hotel imeti nazaj od Turčina mu ukradene vole, turške gosposke pa se za to čisto nič ne zmenijo. Turčini nočejo pričati zoper Turčine; kristijani pa ne smejo. Iz Kostajnice se poroča, da so 7 priedorskih kupcev, ki so bili 4 mesce v Bihaču zaprti, prepeljali v Sarajevo, od koder jih nameravajo deportirati v Malo Azijo. Kdor misli, da bodo Turčini kedaj lepo ravnali s kristijani, tisti turčinstva ne pozna.

Nemški katoličani hočejo slovesno obhajati oprosteno nadškofa in kardinala Ledohovskega iz ječe, ki se bode zgodilo 3 februaria. Ker nadškof noče pripoznati, da bi odstavno pismo sodišča za duhovne zadeve bilo veljavno, ga bode vlada najbrže kje internirala, kakor je bila storila z Martinom.

Ruski zastopnik pri dvoru papeževem postane knez Urukov.

Amerikanska zavezna država je Angleško vprašala, bi li ne kazalo, da vnanje vlade na otoku Kubanskem napravijo mir?

Izvirni dopisi.

Iz krškega okraja. 31. decem. Po naključbi prišla mi je v roke okrožnica okrajnega šolskega nadzornika do učiteljev tukajšnjega šolskega okraja, v katerem se g. učiteljem graja vse, kar je g. c. k. okrajni šolski nadzornik v preteklem šolskem letu napačnega pri šolah zapazil; pri vsaki točki je g. učiteljem tudi nasvetovano ali priporočeno, kaj naj storijo, da se navedene nerednosti odpravijo.

Točka 3 se glasi: „Es wird konstatiert, dass der Religionsunterricht oft mangelhaft oft gar nicht erteilt, und die Unterrichtszeit dazu vom betreffenden Religionslehrer ganz beliebig gewählt wurde.“ Ne vem, kako je bilo drugje, pri nas pa sva jaz in moj tovariš kot kateheta vestno spolnovala svojo dolžnost, kar nama tudi tukajšnji g. učitelj vsaki trenutek potrditi zamore. Če se je pa kje opustilo poučevanje v krščanskem nauku, mislim, da ni prav tega potem splošno očitati vsim g. katehetom, ampak da bi se morali grajati le dotični gospodje. Da bi se bile ure za krščanski nauk od gg. katehetov določevale čisto samovoljno, kakor pravi g. šolski nadzornik, splošno tudi ne velja, včasih pa se je to moralo zgoditi, če je namreč g. katehet imel druga imenitnejša posla, ki jih je moral po poklicu svojega stanu nemudoma izvršiti. Duhovnik namreč ni samo katehet, temuč tudi spovednik in tolažnik na smrtni postelji zdihovajočih; vrh tega mora v adventu in predpustu tudi odraščene ljudi izpraševati, ter pripravljati jih za velikončno spoved. To vse ima duhovnik preskrbeti, in če zaradi tega imenitnega, ne odloži drugega posla, katerikrat v šolo pride „zu einer vom betreffenden Religionslehrer ganz beliebig gewählten Zeit“, in mu g. učitelj, posebno, ako je privrženec slaboglasne „Schulzeitung“, odgovori: Po šolskem redu, to uro jaz podučujem, prosim, govorite, ali boste tega kateheta

obsodili? in mu boste li smeli očitati, da svoje dolžnosti ne spolnuje?

Če tedaj c. k. okrajni šolski nadzornik zapoveduje, „dass der Religionsunterricht regelmässig und zeitgemäss erteilt werde, gehört zur innern Schulordnung, und der §. 34 der Sch. und U.-Ordnung legt dem Leiter der Schule die Pflicht auf, für das genaue Befolgen der Schulordnung Sorge zu tragen,“ se iz gori omenjenih vzrokov noben katehet temu izreku brezpogojno ne bo mogel podvreči.

Vas pa, dragi moji tako napačno sojeni tovarši tega šolskega okraja, ki se Vam očita, da se poučevanje v krščanskem nauku opušča cele mesece, srčno in prijateljsko prosim, spolnujte svoje dolžnosti, kar koli je mogoče, vestno in natanko, da si nihče ne bo drznil očitati nam pomanjkljivost, ali lenobo, ali nespolnovanje naših dolžnosti.

Domače novice.

V Ljubljani, 4. januarja.

(*Silvestrova večerna veselica*) v ljubljanski čitalnici je bila krasna in zopet tako obiskana, da so bili vsi prostori zasedeni. Program veselice, primerno bolj kratkočasen ko resen, se je gladko izpeljal, med pevskeimi točkami so zlasti tri dopadale občinstvu, namreč „srečni zakon“, „laška salata“, posebno pa „vožnja po železnici na Bled“. Loterija imela je več lepih dobitkov. To in pa pijača po novi meri iz Tankove kleti ter jedila je obdržalo goste dolgo v veselosti. Za to lepo veselico gre hvala čitalničnemu odboru, pevskeemu društvu in domačemu orkestru, ki je pod vodstvom pevovodje g. Stöcklina tako vrlo se obnašalo, da nismo težko pogrešali druge godbe.

(*Slovensko gledišče*.) V četrtek, t. j. sv. treh kraljev večer, podá „dramatično društvo“ živahno burko „Čevljarska učenca“, v kateri ima zopet g. Kajzelj obilno prilike odlikovati se v nalogi njegovemu komičnemu talentu primerni. Gledišče bo toraj gotovo polno.

(*Nemško gledišče*) v Ljubljani je v jako slabem stanu. Z novim letom je popustil vodja Schwabe vodstvo in zdaj igra družba dalje še brez vodje. Vzrok temu je, pravijo, razpor med vodjo in igralci ter „Tagblattovci“, najbrže pa to, ker je „nemško“ prebivalstvo ljubljansko malo podpiralo svoje gledišče. Opere letos že ne bo več. Mi za nemškim glediščem ne bomo jokali, če gre; le škoda za podporo, ktera se daje iz deželnega denarja za tako minljivo in — recimo naravnost — tako nepotrebno napravo, kakor je nemško gledišče v Ljubljani, kakoršno namreč je in pri tukajšnjih razmerah biti more.

(*Nesreča*.) Novega leta dan po noči je sodnijski avskultant gosp. Avbel tako nesrečno padel na trdo dvorišče s prvega nadstropja, da se je hudo poškodoval in so ga morali prenesti v bolnišnico.

Razne reči.

— Duhovske spremembe. V ljublj. škofiji: Č. g. Martin Povše dobil je faro šentjursko pri Kranji. — Razpisane so: Črnuče 11. dec., Bohinjska Bela 15. dec., Rakitna 23. decembra.

V lavant. škofiji: Č. g. Kočevar Jož. pride za kaplana v Loko; kaplanija pri sv. Frančišku ostane začasno izpraznjena.

— Premembe pri učiteljstvu. Gsp. Kristijan Engelman iz Mirne v Suhor (okraj.

černom.); zasebna učiteljica gđč. Marija Vidic v Rajhenburg.

— Učiteljske službe so razpisane: Na Kranjskem: V Dolini (Gross-Dolina) šol. okraja krškega učit. služba, l. p. 500 gl. in prosto stanovanje. Prošnje do 31. jan. kr. šl. svetu v Dolini. Na irazredni ljudski šoli v Šentjurji pri Kranji, učit. služba, l. p. 500 gl. in stanovanje. Kraj. šol. svetu do 20. januarja. Na Štajarskem: v Šoštanju, v Cezanjevcih, v Slov. Bistrici in pri sv. Bolfanku na Kogu; podučit. službe v Ljutomeru, št. Ilu na Goričkem, Malinedelji in pri sv. Križu pri Ljutomeru.

— Cesar in cesarica sta za cerkev presvetega Srca Jezusovega, ki jo mislijo zidati v Gradcu, darovala 2000 gl. iz lastnega premoženja.

— G. dr. Vidrič nam pošlje gledé interpelacije Miletičeve o „Matici slovenski“ enako pojasnilo, kakor smo ga po „Politiki“ že sami dostavili našemu dopisu iz Hrvatske v št. 152. „Slovenca“, „da Hrvatje nimajo prava vtikati se v ogerske, a Ogri ne v hrvatske notranje zadeve, in da niso glasovali ni pro ni contra.“

— Narodna čitalnica kamniška bo imela 6. t. m. na sv. treh kraljev dan ob 5. uri popoldne v društveni dvorani svoj občni zbor. Dnevni red: 1. Poročilo tajnikovo o društvenem delovanji preteklega leta. 2. Polaganje računov. 3. Volitev predsednika, blagajnika in 7 odbornikov. 4. Predlogi in nasveti posameznih udov. Najuljudneje vabi vse čč. gg. društvenike k obilni vdeležbi odbor.

— „Glas“ naznanja, da z novim letom vsled srečno(?) dognane sprave neha izhajati in da se prvi list „Soče“ l. 1876 pošlje vsem dosedanjim naročnikom „Glasovim“.

— Potovanje v sv. deželo. Generalni komisarijat na Dunaji namerava tudi za prihodnjo veliko noč osnovati popotvanje v sv. deželo za možke, duhovne in neduhovne.

— Iz Maribora se piše „Vaterlandu“, da se je prezgodaj poročalo, da so se mil. knez in škof zaradi prepovedi mestnega starašinstva zastonj obrnili do c. namestništva v Gradcu, kar se je poročalo tudi nam. Kadar bo vloga škofijska rešena, obeta gosp. dopisnik objaviti vlogo in odgovor c. namestništva.

— Licijencije za spuščanje žrebcev se bodo delile 14. jan. v Celji, 15. v Središču in 17. v Cmureku.

— Sejmi na Kranjskem: V mesecu januarju: Pond. po sv. 3 kraljih v Trnovem (na Notranjskem), v Žerovnici in na Widmu (poleg Krke); torek po sv. 3 kralj. v Metliki; 10. v Zalogu; na dan sv. Antona v Železnikih, na Uncu, na Brezovici in v Cekljah; torek po sv. Antonu v Novem mestu; pond. po nedelji slad. imena Jezusa v Novi vasi (na Blokah); 20. v Kamniku, v Dolih in v Kočevju; 22. v Vrhpolji pri Ipavi; 3. pond. po sv. 3 kralj. v Ljubljani (8 dn).

Na Štajarskem: 10. v Šmarji in v Novi cerkvi; 12. v Planini; 14. v Beračah; 17. v Kapelau, v Gor. Radgoni in v Petrovčah; 20. pri sv. Lenartu v Slov. goricah.

Na Koroškem: 8. v Gmündu; 10. v Beljaku in Strassburgu; 12. v Milštatu; 17. v Št. Vidu; 20. pri sv. Hemi na Krki; 25. pri Št. Pavlu.

Slavno uredništvo!

K dopisu iz srednje Kanomlje 16. nov. p. leta pod naslovom „Ne zatiraj ubogih, udov in sirot“ v št. 138 „Slovenca“ od 23. nov.

1875 podam sledeče dejansko razjasnilo. Po smrti Antona Mahoriča iz srednje Kanomlje hiš. št. 7 je bila vsa njegova zapuščina, med katero tudi njegovo posestvo v srednji Kanomlji hiš. št. 7 $\frac{3}{4}$ zemljišča z mlinom skupaj po cenilnem možu Boštjanu Leskovcu iz spodnje Kanomlje sodnijsko cenjena na 2371 gl. 32 kr.

Od vseh strank naznanjenega dolgá pa je ranjki Anton Mahorič zapustil 2444 gl. 21 kr., toraj več nego je znašalo njegovo premoženje. Oporoka njegova, v kateri je za dediča postavil otroka, ki ga bode rodila njegova žena, ki je bila nosna, bila je brez vsacega pomena, ker so, kakor je bilo ravnokar rečeno, dolgov presegali vrednost zapuščine.

Pri teh okolnostih bi se bil moral po postavi o zapuščini napovedati konkurs ali krida. Dotična konkursna obravnava bi bila pa prizadela, kakor vsak ve, mnogo stroškov, kateri bi se morali iz zapuščine plačati; posestvo in druga zapuščina bi se bila po sodnji prodala in kupni denar bi se bil po odbitih stroških konkursne obravnave med upnike tako razdelil, da bi bili nekteri od njih ali prav malo ali morda celo nič dobili, vdova in hči bi bili pa morali iti, slednja gotovo brez vsacega premoženje po svetu.

Z dekretom 14. aprila leta 1852 št. 1482 sem bil jaz od c. kr. sodnije v Idriji mladoletni Neži Mahorič imenovan za varuha. O tej zadevi sem bil 8. januarja l. 1852 poklican k c. kr. sodnji v Idriji, kjer se je z menoj kot varuhom mladoletne Neže Mahorič in z Ant. Čukom, drugim možem vdove Marije Mahorič, sklenila izročilna pogodba, po kateri je Anton Čuk vso z dolgov preobloženo zapuščino ranjega Antona Mahoriča proti temu prevzel, da se je zavezal vse dolgove poplačati, hčeri Neži pa po dovršeni polnoletnosti, ali ko bi prej spremenila stan, izplačati 1000 gold. a. v. kot dedščino po njenem očetu, do tistihmal pa preskrbeti jo z vsim potrebnim.

Konec dotične pogodbe, ktere spisek vsak, ki se za to stvar bolj zanimiva, pri zemljiških knjigah c. k. sodnije lahko pregleda, se glasi tako-le: „V znamenje tega, da je bila ta pogodba strankama prebrana v domačem jeziku in raztolmačena, potrjena in sprejeta, so sledeči podpisi.“ Med podpisi se nahaja tudi križ Marije Čuk, vdove Mahoričeve, o kateri dopisnik piše, da zarad tega prepisa, kakor pravi nikdar ni bila pri c. k. sodnji v Idriji, ampak le enkrat pri meni, ki sem jo neki v svoje stanovanje povabil in ji rekel: „Vi bode te morali na svojega moža Andreja prepisati, da ne bode te toliko plačila, potov in druge sitnosti imeli;“ tega pa da ji nisem povedal, da bi hči Neža posestva ne imela.

14. junija l. 1852 je c. k. sodnja v Idriji to pogodbo z odlokom št. 2250 glede mladoletne Neže Mahorič potrdila, 8. oktobra l. 1852 pa je bil Andrej Čuk na podlagi te pogodbe na posestvo ranjega Antona Mahoriča kot lastnik prepisan, ob enem pa za mladoletno Nežo Mahorič zastavna pravica na le-to posestvo v zavarstvo dedščine 1000 gl. vknjižena in sicer s prednostjo pred vknjiženo doto materno.

Ni tedaj res, da bi bil zviti (?) stric Andr. Čuka pri c. k. sodnji v Idriji in pri županu tako znal viti, da so ga ubogali in zadnjo voljo Antona Mahoriča ovrgli ali prenaredili, da so v ta namen, in da so mogli posestvo in premoženje prepisati na mladega moža, morali odstaviti starega pravičnega jeroba, ter da so v moji osebi dobili „prepekanega jeroba“, in da bi bila hči po krivičnih pismih namesto posestva in premoženja dobila le 1000 gl.,

nadalje, da je mati mislila, da prepis velja le za mladoletnost hčere Neže Mahorič.

Pri takih okoliščinah je bila za Nežo Mahorič očitvidna velika korist pogodbe, vsled ktere je Andrej Čuk prevzel z dolgov preobloženo zapuščino Antona Mahoriča, in se zavezal vse dolgove poplačati, poleg tega tudi še njej izplačati 1000 gl., do izplačila pa z vsim potrebnim jo preskrbeti. Jaz, kot njen varuh, nisem imel nobenega vzroka ustaviti se sklepu take pogodbe, katero je potem tudi sodnja z dobro vestjo potrdila.

Ko bi pa pravništvo ranjega Antona Mahoriča res bilo toliko vredno, kakor dopisnik pravi, kar pa ni, in ko bi se bila po izročilni pogodbi dne 8. junija 1852 hčeri Neži kaka škoda zgodila, je očitvidno, da so to škodo zakrivali tisti, ki so zapuščino Antona Mahoriča proti svoji vesti tako malo cenili in mene zapeljali, da sem sklenil omenjeno pogodbo, katero se je meni za mojo varvanko jako koristna zdela, sodnijo pa, da jo je potrdila.

Kar dopisnik o materi Mariji Čuk, vdovi Mahorčevi, piše, je vse izmišljeno; ona sama mi je povedala, da tega, kar on o njej pravi, nikdar ni govorila in tudi nikdar govoriti ni mogla, ako se ozir jemlje na navadni konec izročilne pogodbe od 8. junija 1852.

V obrambo moje do sedaj neomadežovane časti in poštenosti, katero je dopisnik tako neopravičeno napadel, blagovolite to razjasnilo v Vašem cenjenem listu priobčiti.

V Idriji 29. decembra 1875.

Janez Leskovic.

Eksekutivne dražbe.

Štajarske.

7. jan. Jož. Molan v Spod. Pohanci (1795 gl.). Franc Ruška v Negovi. 2. Martin Svetoj v Loki (1417 gl.).

8. jan. Mart. Parežnik v Kapli (1296 gl.). Marija Suhač v Šihlovi (4045 gl.). J. Stölker v Polzeli (14000 gl.). 3. Jož. Fradl na Vrancu (1000 gl.). Jan. Reušl v Ormožu (12000 gl.). Marija Supanc v Lipi in Jan. Steiner v Gotovljah (4291 gl.).

Telegrafične denarne cene 3. januarja.

Papirna renta 69.35 — Srebrna renta 73.75 — 1860letno državno posojilo 111.90 — Bankine akcije 895 — Kreditne akcije 195.60 — London 113.06 — Srebro 103.05. — Ces. kr. cekini 5.32 — 20Napoleon 9.07.

Denarstvene cene. 31. decembra.

Državni fond.		Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta		69.30	69.40
5% renta v srebru		73.60	73.70
Srečke (lozi) 1854. l.		107.50	108.—
" " 1860. l., celi.		111.90	112.20
" " 1860. l., petinke		118.—	118.25
Premijski listi 1864. l.		133.—	133.25
Zemljiščine odveznice.			
Štajarske po 5%		80.—	80.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%		95.—	—
Ogrske po 5%		83.25	81.—
Hrvaške in slavonske po 5%		85.—	85.50
Sedmograške po 5%		79.50	80.—
Delnice (akcije).			
Nacionalne banke		919.—	920.—
Unionske banke		75.—	75.20
Kreditne akcije		202.10	202.30
Nižoavstr. eskomptne družbe		171.—	172.—
Anglo-avstr. banke		95.30	96.50
Srečke (lozi).			
Kreditne po 100 gl. a. v.		167.—	167.50
Tržaške " 100 " k. d.		13.60	14.—
" " 50 " " "		56.—	56.50
Buđenske " 40 gl. a. v.		26.50	26.75
Salmove " 40 " " "		38.50	38.50
Palffy-jeve " 40 " " "		27.50	27.75
Clary-jeve " 40 " " "		29.—	29.50
St. Genois " 40 " " "		29.50	30.50
Windischgrätz-ove " 20 " " "		21.—	23.50
Waldstein-ove " 40 " " "		22.50	23.50
Srebro in slato.			
Ces. cekini		5.32	5.33
Napoleonsd'or		9.07	9.07 $\frac{1}{2}$
Srebro		113.50	104.10

V a b i l o

k naročevanju na

„SLOVENCA“.

„Slovenec“ velja, kakor do zdaj:

Za Ljubljano:

Na dom pošiljan za celo leto 9 gl. — kr.;
 " " " " pol leta 4 " 50 "
 " " " " četrt leta 2 " 30 "
 " " " " en mesec 80 "

V administraciji sprejeman:

Za celo leto 8 gl. 40 kr.;
 " pol leta 4 " 20 "
 " četrt leta 2 " 10 "
 " en mesec — " 70 "
 posamezne številke — " 7 "

Po pošti:

Za celo leto 10 gl. — kr.;
 " pol leta 5 " — "
 " četrt leta 2 " 50 "
 " en mesec — " 90 "
 posamezne številke — " 8 "

Za bogoslovce, dijake in učitelje:

Za celo leto 6 gl. — kr.;
 " pol leta 3 " — "
 " četrt leta 1 " 50 "

(Zarad malega spremena menda nam ne bo nihče za zlo vzelo, ker očitvidno mi ne bomo nobenega dobička imeli, ampak želimo le mnogim s tem vstreči. Za vsak stan posebej nam iz mnogih vzrokov ni mogoče posebne cene delati.

Naročnina se pošilja najceneje po poštah nakaznicah (Postanweisungen)

opravništvu,
 Stari trg, hiš. št. 16.

Častilci sv. Očeta

imajo priliko kupiti posebno lepo, naj-novejšo podobo

Pija IX.

Izvirno podobo je vsled naročila grofa Chamborda naredil imeniten rimski umetnik kopije pa 26" visoke in 18 $\frac{1}{2}$ " široke v tako imenovanem oljnotisu izdala je umetna naprava Kornova v Lützowu, kot spomenico na obletnico 30letnega višjega pastirovanja, ki jo bodo sv. Oče obhajali 16. junija t. l. Vrli katoličani si prizadevajo za razširjanje tega mojsterskega dela, katero so sv. Oče s pristrčno zahvalo blagovolili sprejeti in ki je pohvaljeno tudi od kardinala Antonellija. Zato tudi mi podobo iskreno priporočamo vsem in to tem bolj, ker to početje bode tudi v korist sv. Očetu. Podoba namreč velja 4 gl. 50 kr.; od tega dobi umetnik 3 gl., 50 kr. gre listom za razširjanje, 1 gl. pa kot dar za sv. Očeta, ki se jim bode od hiše Kornove izročil z imenikom naročnikov vred. Kdor bi tedaj želel to podobo, naj se za-njo oglasi saj do konca meseca maja pri preč. gospodu stolnemu dekanu Jožefu Zupanu ali pa pri opravništvu „Slovenca“, katero bode naročila, pošiljanja itd. oskrbovalo. Denar se pošlje ali precej, ali pa ko podoba dojde. Naj jo naroči, kdor le količkaj more, gotovo se ne bo kesal! (1—2)

Jos. Svoboda,

lekarničar „pri zlatem orlu“,

tik železnega mosta v Ljubljani,

priloga toliko priljubljena salicilna zdravila, ki so
 1. Salicilna voda za izplakovanje ust pri grlobolenji (difteritis). (74—15)
 2. Salicilni zobni prah za snaženje zob. Izmed vseh do zdaj znanih prahov najboljši.
 3. Salicilna umivalna voda zoper vse kožne izpušaje.
 4. Salicilna štupa zoper neprijetno potenje nog.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.